

**Meppel, De Schiphorst
Gemeente Meppel (Dr.)**

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2010-06/07

*Meppel, De Schiphorst
Gemeente Meppel (Dr.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van BJZ.nu

Steekproefrapport 2010-06/07
ISSN 1871-269X

Auteur: F.B. Postma-Saan MA
Veldleiding: drs. P.S.G. Rasmussen (senior-
archeoloog)
Autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, juli 2010

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
zonder bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen
of het gebruik van de resultaten van dit
onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoudsopgave

Samenvatting

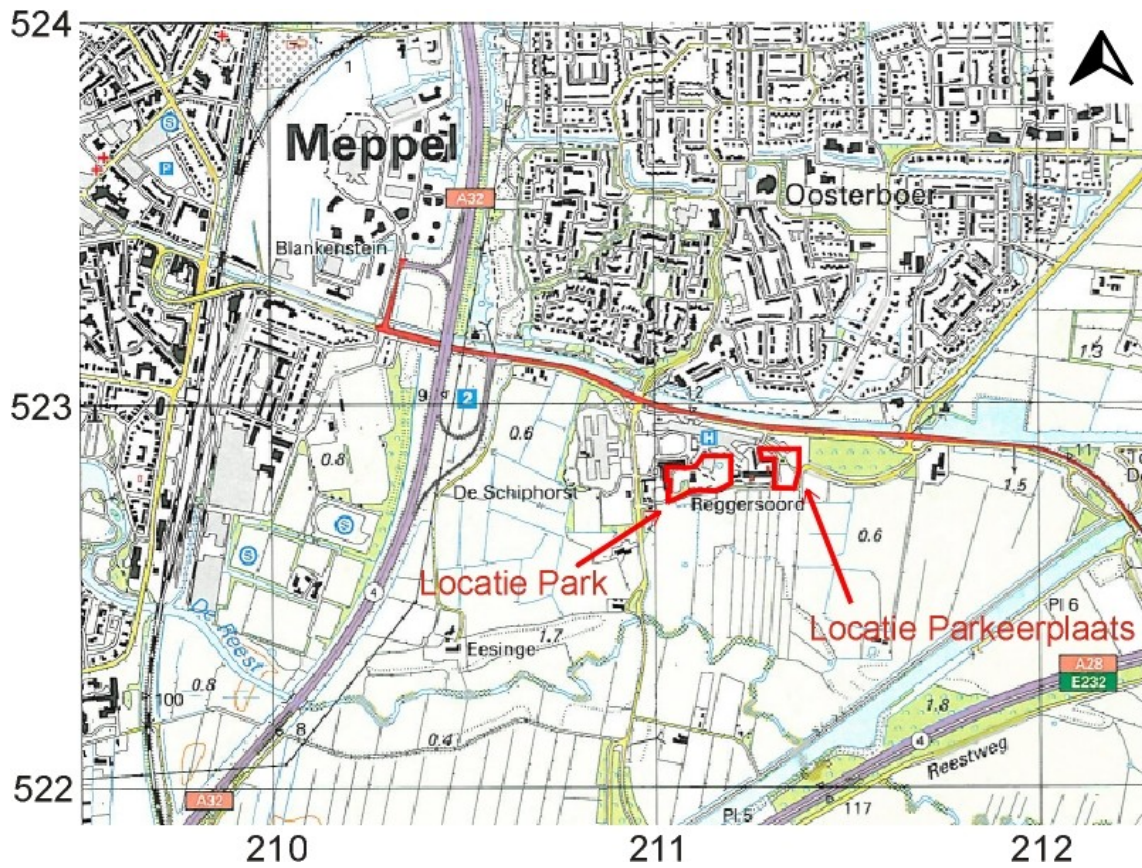
1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01).....	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	3
2.1 Bronnen.....	3
2.2 Fysische geografie (KNA 3.1 LS04).....	4
2.3 Archeologie (KNA 3.1 LS04).....	5
2.4 Historische geografie (KNA 3.1 LS03).....	6
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.1 LS05).....	7
3. Veldonderzoek.....	8
3.1 Plan van Aanpak (KNA 3.1 VS01).....	8
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.1 VS02, VS03).....	8
4. Conclusies en advies (KNA 3.1 VS07).....	12
Appendix:	
I: Archeologische periodes	
II: Bekende en verwachte archeologische waarden	
III: Boorstaten en boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode	

Samenvatting

In juni 2010 heeft in plangebied De Schiphorst te Meppel, gemeente Meppel, provincie Drenthe, een inventariserend archeologisch veldonderzoek plaatsgevonden. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw op locaties *Park* en *Parkeerplaats*. Doel van het onderzoek is vast te stellen of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn. Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn tijdens de verkennende fase 15 boringen geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen. Daar waar de bodem redelijk intact was, zijn tijdens een karterende fase negen extra boringen gezet.

Uit het bureauonderzoek bleek dat er uit het plangebied geen vondstmeldingen bekend zijn in de databestanden van ARCHIS. In de omgeving zijn meldingen bekend van vondsten uit de steentijd, de bronstijd en de middeleeuwen.

Tijdens het veldonderzoek bleek dat het bodemprofiel grotendeels verstoord was. Daar waar nog een (restant van een) B- of BC-horizont werd aangetroffen, zijn karterende boringen geplaatst. In één boring werd in de verstoorde bovenlaag een scherp aardewerk gevonden. Deze kan echter van elders zijn aangevoerd. Verder zijn geen eenduidige archeologische indicatoren aangetroffen. Het advies luidt daarom geen nader archeologisch onderzoek te laten uitvoeren.

Figuur 1. Meppel, De Schiphorst: de begrenzings van de twee locaties binnen plangebied De Schiphorst zijn met een rode lijn aangegeven. Een rasterblok is gelijk aan één vierkante kilometer. [Bron: ANWB, 2004. *Topografische Atlas Drenthe 1:25000*. ANWB bv, Den Haag.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01)

In opdracht van de BJZ.nu, vertegenwoordigd door de heer W. Bekke, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd voor plangebied De Schiphorst in Meppel, gemeente Meppel, provincie Drenthe (zie Figuur 1). Aanleiding voor het onderzoek is de geplande realisatie van nieuwbouw op twee locaties, namelijk het Park en de Parkeerplaats. De hiermee gepaard gaande graafwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De verstoringdiepte was ten tijde van het archeologisch onderzoek nog niet bekend.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals scherven aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt of verbrand vuursteen, verbrand bot en houtskool.

Figuur 2. Meppel, De Schiphorst: foto's van het plangebied. Boven *Locatie Park* met links de kinderboerderij, foto genomen richting het noordoosten; en rechts de huidige bebouwing van het ziekenhuis met het centrale park, foto genomen richting het noordoosten. De foto onder laat de *Locatie Parkeerplaats* zien, foto genomen richting het oosten.

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02)

Het plangebied ligt in Meppel, net binnen de zuidgrens van het oostelijke deel van de bebouwde kom (zie Figuur 1). Het bestaat uit een westelijke en een oostelijke locatie namelijk *Locatie Park* en *Locatie Parkeerplaats*, beiden gelegen ten zuiden van de Hoogeveenseweg. Ten noorden, oosten en westen van *Locatie Park* bevindt zich de bebouwing van het Diaconessenziekenhuis en verpleeghuis Reggersoord. Ten zuiden van deze locatie liggen akkers. De *Locatie Parkeerplaats* bevindt zich ten oosten van het ziekenhuis en beslaat een deel van de parkeerplaats en een akker. Ten oosten van deze locatie ligt een bosperceel en ten zuiden ervan zijn akkers. *Locatie Park* heeft een omvang van circa 1,5 hectare, *Locatie Parkeerplaats* is circa 0,9 hectare groot. Ten tijde van het veldwerk was het plangebied deels bebouwd, deels bestraat en deels in gebruik als park (met bomen, struiken, padjes enz.) en grasveld.

Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Tabel 1. Meppel, De Schiphorst: administratieve gegevens van het project.

Provincie	Drenthe										
Gemeente	Meppel										
Plaats	Meppel										
Projectnaam	De Schiphorst										
Kaartblad	21F										
Coördinaten plangebied:	<table border="0"> <tr> <td><i>Locatie Park</i></td> <td><i>Locatie Parkeerplaats</i></td> </tr> <tr> <td>ZW: 211,034 / 522,753</td> <td>ZW: 211,311 / 522,781</td> </tr> <tr> <td>ZO: 211,193 / 522,794</td> <td>ZO: 211,364 / 522,782</td> </tr> <tr> <td>NO: 211,194 / 522,871</td> <td>NO: 211,376 / 522,891</td> </tr> <tr> <td>NW: 211,029 / 522,860</td> <td>NW: 211,289 / 522,898</td> </tr> </table>	<i>Locatie Park</i>	<i>Locatie Parkeerplaats</i>	ZW: 211,034 / 522,753	ZW: 211,311 / 522,781	ZO: 211,193 / 522,794	ZO: 211,364 / 522,782	NO: 211,194 / 522,871	NO: 211,376 / 522,891	NW: 211,029 / 522,860	NW: 211,289 / 522,898
<i>Locatie Park</i>	<i>Locatie Parkeerplaats</i>										
ZW: 211,034 / 522,753	ZW: 211,311 / 522,781										
ZO: 211,193 / 522,794	ZO: 211,364 / 522,782										
NO: 211,194 / 522,871	NO: 211,376 / 522,891										
NW: 211,029 / 522,860	NW: 211,289 / 522,898										
Oppervlakte:	circa 2,4 hectare										
Bevoegde overheid	gemeente Meppel										
Adviseur bevoegde overheid	Drents Plateau, vertegenwoordigd door dr. W.A.B. van der Sanden										
Opdrachtgever	BJZ.nu										
Onderzoeksmeldingsnr.	41417										
ISSNnr.	1871 - 269X										
Uitvoerder	De Steekproef bv										
Steekproef projectcode	2010/06-07										
Geomorfologische context	bebouwde kom, veen en zandgrond										
NAP-hoogte maaiveld	circa 1 meter +NAP										
Maximale diepte onderzoek	210 cm beneden maaiveld										
Huidig grondgebruik	bebouwing, bestrating, park										
Beheer en plaats van documentatie	Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis; Gemeente Meppel; De Steekproef bv; E-Depot; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed; DINO-loket (boorgegevens)										

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van de onderzoekslocatie verzameld. Daartoe zijn de in Tabel 2 weergegeven bronnen geraadpleegd. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tabel 2. Meppel, De Schiphorst: gebruikte literatuur en andere bronnen.

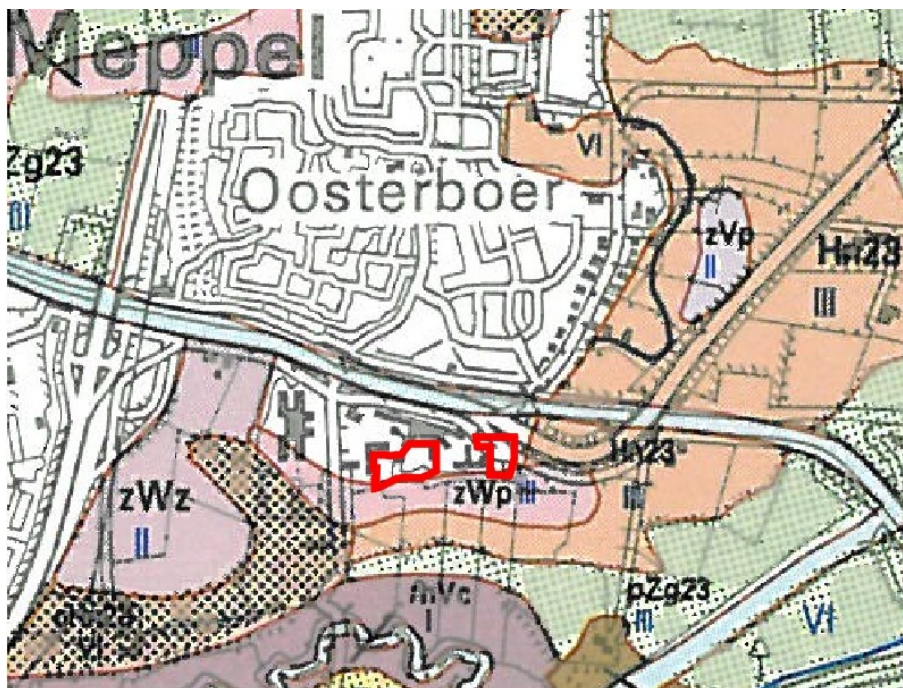
Actueel Hoogtebestand Nederland
ANWB, 2004. <i>Topografische Atlas Drenthe 1:25000</i> . ANWB bv, Den Haag, blad 71.
Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].
Essenkaart Provincie Drenthe [ARCHIS].
Geomorfologische Kaart. Alterra [ARCHIS].
http://earth.google.com
Haaring, L. & J. Holl 2010 (in prep.). <i>ADC Rapport 2256. Plangebied "De Schiphorst", Hoogeveenseweg 28 te Meppel. Een Bureauonderzoek</i> . ADC ArcheoProjecten, Amerfoort.
Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW) [ARCHIS].
Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.1. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).
Mulder, F.J. de, e.a., 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i> . Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.
Nijland, G., R.J. de Lange en J.C. Smittenberg 1982. <i>Milieukartering Drenthe 1974-1978. III Fysische Geografie. Bijlage II: Fysisch Geografische Kaart van Drenthe schaal 1:50000</i> . Rapport Provinciale Planologische Dienst v. Drenthe, Assen, blad 4.
Stichting voor Bodemkartering, 1994. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 21 Oost Zwolle</i> . StiBoKa, Wageningen.
Uitgeverij Nieuwland, 2005. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1898 - 1928. Drenthe 1 : 25 000</i> . Uitgeverij Nieuwland, Tilburg, bladen 245 en 255.
Uitgeverij 12 Provinciën 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k. 88.
Uitgeverij 12 Provinciën. 2005. <i>Luchtfoto Atlas Drenthe 1:14 000</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, p.175.
Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2001. <i>De Franse Kaarten van Drenthe en de Noordelijke Kust. 1811-1813</i> . Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, p. 20.
Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. <i>De Atlas van Huguenin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829</i> . Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, p. 60.
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. <i>Grote Historische Atlas van Nederland deel 2: Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50000</i> . Wolters-Noordhoff, Groningen, p. 105.
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1998. <i>Grote Topografische Atlas van Nederland 1:50000. Deel 2: Noord-Nederland</i> . Wolters-Noordhoff, Groningen, p. 100.
www.watwaswaar.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.1 LS04)

Op de geomorfologische kaart is het plangebied niet gekarteerd in verband met de ligging binnen de bebouwde kom. In de directe omgeving van het plangebied is sprake van een dekzandvlakte vervlakt door veen of inundatiemateriaal (materiaal onder natte omstandigheden afgezet, classificatie 2M14). Het Reggedal, iets ten zuiden van het plangebied, is gekarteerd als een beekdalbodem met veen (2R4).

Op de fysisch-geografische kaart van Drenthe is het plangebied wel gekarteerd. De westelijke *Locatie Park* ligt in een vlakte met microreliëf. Deze zone met kaarteenheden Nv1 bestaat uit niveo-eolische dekzandafzettingen (door de wind gedeponereerd zand) zonder grondmorene of premorenaal binnen 120 cm onder het maaiveld. De oostelijke *Locatie Parkeerplaats* ligt in een zone van niet ontgonnen veen (Ov1). 'O' staat voor organogeen: afzettingen en vormen ontstaan door veenvorming en veenafgraving en/of veenontginning).

Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Meppel is het plangebied op de bodemkaart niet gekarteerd. In de directe omgeving van het plangebied komen met name podzol- en eerdgronden voor. In het Reggedal, ten zuiden van het plangebied is sprake van lemige bekeerdgronden en eerdveengronden.

Figuur 3. Meppel, De Schiphorst: uitsnede van de bodemkaart (verschaald). Het plangebied is rood omlijnd. Legenda: (c)Hn23 en HY23 zijn podzolgronden, zWp en zWz zijn moerige gronden, hVc en zVp zijn veengronden, pZg23 is een bekeerdgrond.

2.3 Archeologie (KNA 3.1 LS04)

Uit het plangebied zijn bij het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geen meldingen bekend van archeologische terreinen of vondsten.

In de omgeving zijn wel enkele waarnemingen bekend. Bijna 300 meter ten zuiden van het plangebied, in het Reestdal, is een bronzen hielbijl uit de midden-bronstijd gevonden (CAA-nr. 300098). Dergelijke op zichzelf staande vondsten van bronzen bijlen en andere objecten in een natte context kunnen worden geïnterpreteerd als rituele deposities. Twee andere vondsten uit de omgeving zijn eveneens gedaan in het Reestdal. Het gaat om een deel van een middeleeuwse aardewerken kruik (CAA-nr. 300097) op een afstand van 725 meter van het plangebied en een tweede bronzen hielbijl (CAA-nr. 12491) waarvan de exacte vindplaats in ARCHIS onbekend is (zie afgeronde coördinaten, de melding is administratief geplaatst).

Ongeveer 725 meter ten zuiden van het plangebied is een stenen hamerbijl uit het neolithicum gevonden (CAA-nr. 12492) en ruim een kilometer ten noordwesten van het plangebied een zilveren schoengesp uit de zeventiende of achttiende eeuw (CAA-nr. 300100).

Het plangebied ligt binnen een terrein waarvoor in maart 2010 door het ADC een bureauonderzoek is uitgevoerd (OM-nr. 39775). Hieruit bleek dat zich binnen het plangebied met name resten uit de steentijd kunnen bevinden. Ook kunnen vondsten worden verwacht die samenhangen met de bewoning van Meppel in de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Verwacht wordt dat ter plaatse van de huidige bebouwing eventueel aanwezige archeologische resten zullen zijn verstoord (Haaring en Holl 2010, p. 12).

In de omgeving van het huidige plangebied zijn in het verleden eveneens enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd. Het betreft twee bureau-onderzoeken uitgevoerd door ADC en SyntheGra (OM-nrs. respectievelijk 38941 en 39866). De rapportages hiervan zijn alleen in concept beschikbaar en kunnen nog niet geraadpleegd worden.

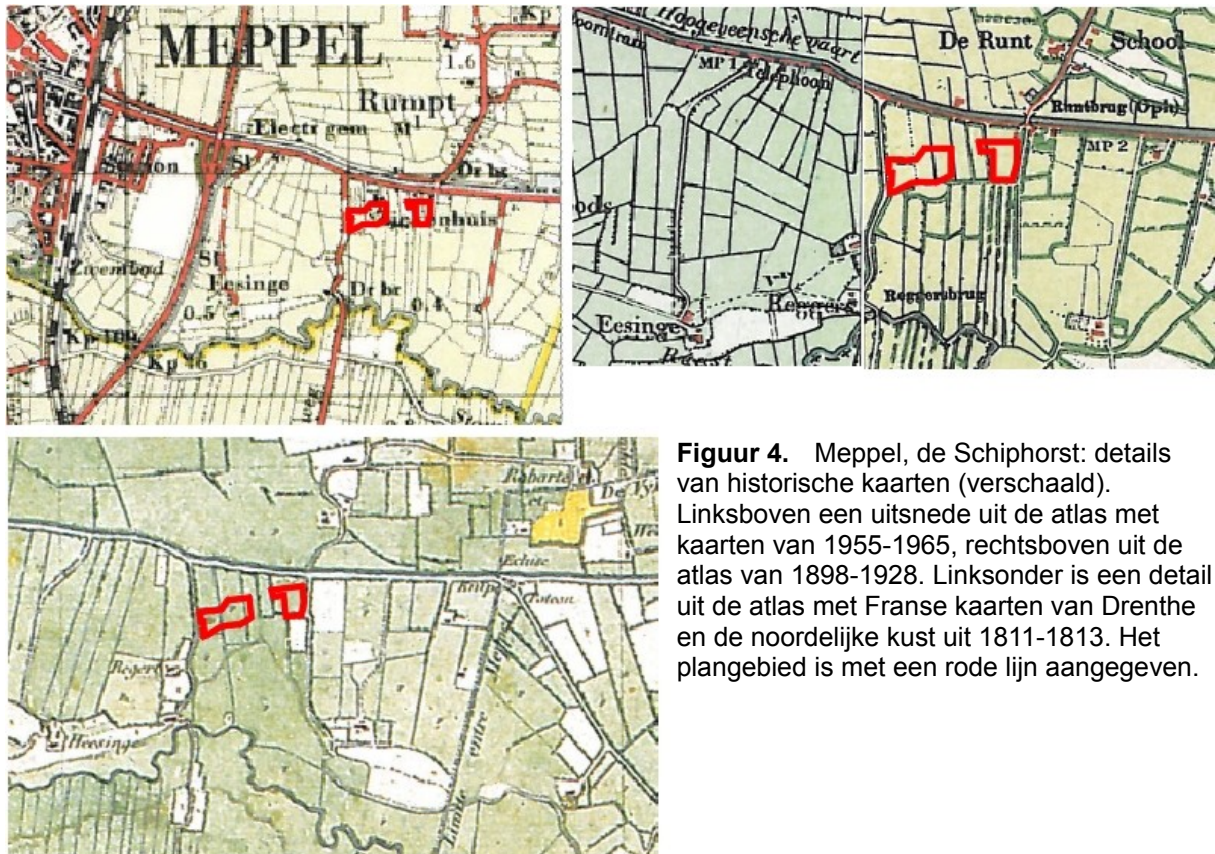
Voor details en gegevens over de ligging van de waarnemingen wordt verwezen naar Tabel 3 en Appendix II.

Tabel 3. Meppel, De Schiphorst: overzicht van de ARCHIS-meldingen (voor de dateringen en ligging van de meldingen wordt verwezen naar Appendix I en II).

ARCHIS-nrs	RD-coördinaten	Omschrijving	Datering
CAA			
12491-21FN-1	210,000/522,000	bronzen hielbijl (vermoedelijk gevonden in Reestdal)	midden-bronstijd
12492-21FN-2	211,000/522,000	stenen hamerbijl (gevonden op hoge gronden langs Reest)	laat-neolithicum
300097/21FN-5	210,300/522,150	onderste helft van gedraaide aardewerken kruik	middeleeuwen
300098/21FN-6	210,950/522,450	bronzen hielbijl (gevonden in Reestdal)	midden-bronstijd
300100/21FN-8	210,150/523,350	metalen schoengesp	nieuwe tijd

2.4 Historische geografie (KNA 3.1 LS03)

Op historisch kaartmateriaal is te zien dat het plangebied in ieder geval tot het begin van de twintigste eeuw in gebruik was als weidegrond. Het bestond uit verschillende percelen, gescheiden door sloten en boomwallen. Halverwege de twintigste eeuw is binnen het plangebied de eerste bebouwing aanwezig. Deze bestaat uit enkele gebouwen behorend tot het Diaconessenziekenhuis.

Figuur 4. Meppel, de Schiphorst: details van historische kaarten (verschaald). Linksboven een uitsnede uit de atlas met kaarten van 1955-1965, rechtsboven uit de atlas van 1898-1928. Linksonder is een detail uit de atlas met Franse kaarten van Drenthe en de noordelijke kust uit 1811-1813. Het plangebied is met een rode lijn aangegeven.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.1 LS05)

Op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) is het plangebied vanwege de ligging in de bebouwde kom niet gekarteerd. Voor het gebied rondom het plangebied, ten zuiden van de bebouwde kom van Meppel, geldt een lage trefkans voor archeologische waarden. Voor een zone ten zuidwesten van *Locatie Park* geldt een middelhoge trefkans.

Uit het plangebied zelf zijn geen meldingen van archeologische vondsten of terreinen bekend. In de omgeving zijn enkele vondsten gedaan uit het neolithicum, de bronstijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Deze vondsten lijken niet tot grotere archeologische contexten te behoren. De vondsten uit de bronstijd hebben vermoedelijk te maken met de aanwezigheid van de rivier de Reest. Dergelijke vondsten zijn in het plangebied niet direct te verwachten. Aangezien de historische kern van Meppel op geruime afstand van het plangebied ligt, zijn vondsten die hiermee samenhangen ook niet te verwachten. Wel bevindt zich 275 meter ten zuidwesten van het plangebied een kleine es (niet te zien op de bodemkaart, maar wel in ARCHIS) gelegen op een zandrug. Het is mogelijk dat hiermee samenhangende archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn.

Op de bodemkaart is te zien dat in de omgeving van het plangebied podzolbodems voorkomen. Dergelijke bodems duiden op langdurig relatief droge omstandigheden in het verleden en vormen daarom een indicatie voor mogelijke menselijke bewoning. Als in het plangebied eveneens dergelijke bodems voorkomen, bestaat de kans dat er archeologische resten uit de steentijd aanwezig zijn.

Indicatoren uit de steentijd zullen voornamelijk bestaan uit bewerkt en of verbrand vuursteen, verbrande hazelnootdoppen, houtskoolconcentraties of haardplaatsen. Vanaf het neolithicum moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van scherven aardewerk. Archeologische indicatoren uit de bronstijd/ijzertijd kunnen bijvoorbeeld bestaan uit aardewerk, voorwerpen van metaal of aardewerk, bewerkt en/of verbrand (vuur-)steen, resten van metaalbewerking, etc. Ook kunnen grondsporen zoals waterputten of -kuilen, paalgaten en afvalkuilen worden aangetroffen. Voorwerpen van hout of onverbrand bot worden niet verwacht, vanwege de slechte conserveringsomstandigheden hiervoor in zandbodems.

Als gevolg van agrarische activiteiten, oude verkavelingen, bomen en bebouwing zijn binnen het plangebied veel verstoringen te verwachten. Ook lopen er kabels en leidingen door beide locaties, met name onder de bestrate delen, maar ook langs paden en door het park (informatie van Klic, graafmelding 10G135665).

3. Veldonderzoek

3.1 Plan van Aanpak (KNA 3.1 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 16 en 17 juni 2010. Voor het inventariserende booronderzoek (verkennde en karterende fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter. Op deze wijze is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Omdat het plangebied een totale oppervlakte heeft van circa 2,5 hectare, zijn in eerste instantie 15 boringen uitgevoerd (verkennde fase: gemiddeld zes boringen per hectare; boornummers 1 tot en met 15). Daar waar de podzolbodem redelijk intact bleek, namelijk bij aanwezigheid van een B-/BC-horizont (zie Paragraaf 3.2), zijn extra boringen geplaatst. In deze karterende fase zijn 9 boringen geplaatst (nummers 16 tot en met 24). In totaal zijn er dus 24 boringen uitgevoerd (zie Figuur 5a en 5b).

Vanwege de bebouwing, bestrating en vele kabels en leidingen was het niet mogelijk om de boringen in een boorgrid te plaatsen. Daarom zijn de boringen zoveel mogelijk verspreid over het terrein geplaatst, waarbij met deze factoren rekening is gehouden. In de karterende fase zijn verdichtende boringen gezet op een afstand van 15 meter van de te verdichten boring. Ook hierbij is rekening gehouden met bebouwing en kabels/leidingen. Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS.

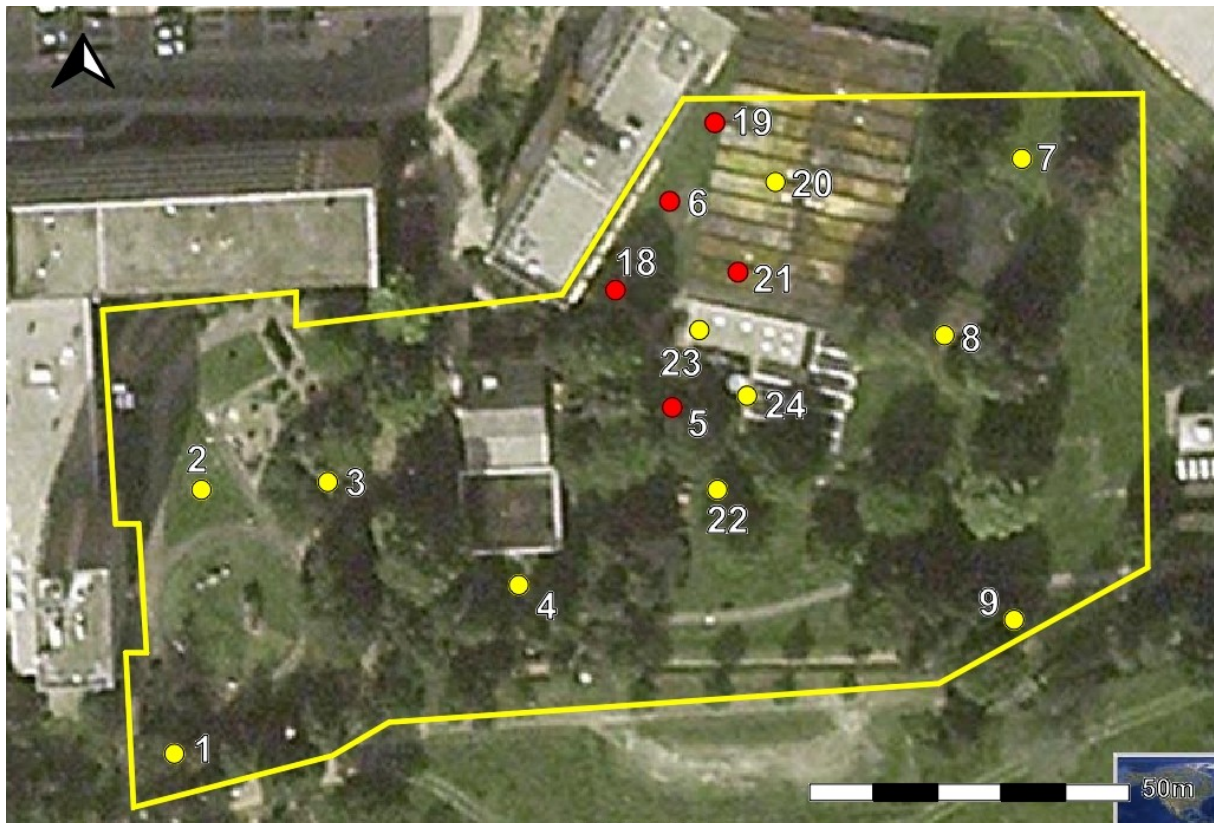
De opgeboorde grond (inclusief de bouwvoor) is gezeefd op een 4 mm zeef en bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald alsmede alle overige bijzonderheden en archeologische indicatoren zoals houtskool, bewerkt of verbrand vuursteen, aardewerk, etc. De diepte van de boringen varieert van 65 tot en met 210 cm onder het maaiveld. Een veldkartering is wegens de bebouwing, begroeiing en bestrating niet uitgevoerd.

De hoogten van de boorlocaties zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Voor de RD-coördinaten en de hoogten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix III. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.1 VS02, VS03)

Bodem

Een intact podzolprofiel bestaat uit een lichtgrijze E-horizont (uitspoelingslaag) en donkerbruine B-horizont (inspoelingslaag) die verloopt in een bruingele BC-horizont en een gele C-horizont (laag waarin geen bodemvorming heeft plaatsgevonden). Binnen *Locatie Park* zijn in eerste instantie negen boringen

Figuur 5a. Meppel, De Schiphorst: boorpuntenkaart van *Locatie Park*. De genummerde punten geven de boringen weer. De rode punten representeren de boringen waarin een gedeeltelijk intact podzolprofiel is waargenomen. De begrenzing van de locatie is met een gele lijn aangegeven (RD-coördinaten: ZW: 211,034/522,753, ZO: 211,193/522,794, NO: 211,194/522,871, NW: 211,029/522,860). Bron: Google Earth

gezet (boringen 1-9). De bouwvoor bestaat uit bruingrijs tot grijsbruin, matig fijn, licht siltig zand. In de meeste boringen is de bouwvoor vermengd met geel en/of bruin zand, in boring 9 bevindt zich in de bouwvoor een volkomen vergraven podzolprofiel. In boring 7 ligt bovenop de bouwvoor een 65 centimeter dikke laag opgebrachte grond. Dit lijkt ook het geval te zijn in boring 8. In boringen 1, 3, 4, 7, 8 en 9 bevindt zich direct onder de bouwvoor de C-horizont. Deze is grijs tot geel en bestaat uit licht siltig, matig fijn zand. In boringen 2 en 6 is onder de bouwvoor een restant veen aanwezig, in boring 2 direct gevolgd door de C-horizont en in boring 6 gevolgd door een roodbruine B-, een geelbruine BC- en een gele C-horizont (dit is een gedeeltelijk intact podzolprofiel). In boring 5 bevindt zich onder de bouwvoor een verstoorde laag met daarin geel en bruin zand en veraard veen, gevolgd door een B-, BC- en C-horizont.

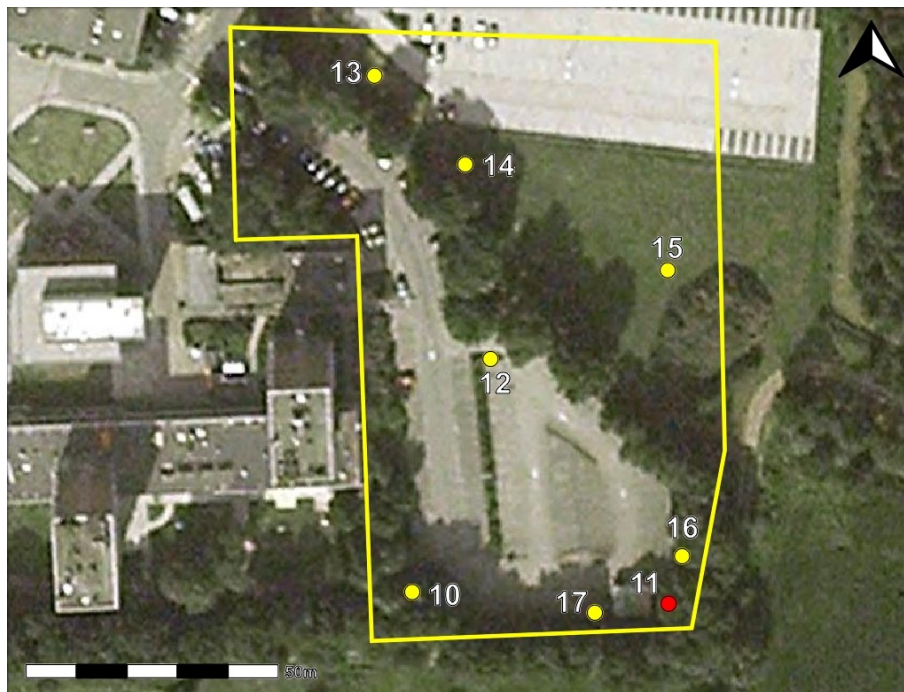
Bij boringen 5 en 6 is een aantal verdichtende boringen geplaatst. Bij boring 5 zijn dit boringen 22-24 en bij boring 6 boringen 18-21. In geen van de boringen 22-24 werd een restant van een podzolprofiel waargenomen. In boringen 22 en 24 volgt onder de bouwvoor direct de C-horizont, in boring 23 bleek de bodem tot tenminste 210 centimeter diep te zijn verstoord. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te

maken met de bebouwing die tot zeer recent nog aanwezig was op dit deel van het terrein (nog te zien op de boorpuntenkaart uit Google Earth). Van de verdichtende boringen bij boring 6 was in boringen 18, 19 en 21 een restant van een podzolprofiel aanwezig (vanaf de B-horizont). Boring 20 bleek tot minstens 210 centimeter diepte te zijn verstoord. Ook hier is tot recent sprake geweest van bebouwing.

Binnen *Locatie Parkeerplaats* zijn in eerste instantie zes boringen gezet (boringen 10-15). Alleen in boring 11 werd een restant van een BC-horizont waargenomen. In de overige boringen bevond zich onder de bouwvoor direct de C-horizont. Rond boring 11 zijn daarom verdichtende boringen gezet. Omdat het terrein rond deze boring vrijwel geheel bestraat was, is gekozen om eerst twee boringen te plaatsen op de niet bestrate delen (boringen 16 en 17). Deze bleken geheel te zijn verstoord. Aangezien ook de overige boringen op het terrein geheel verstoord waren, zijn verder geen verdichtende boringen geplaatst.

Archeologie

Tijdens het veldwerk werd een halsfragment van een kan of kruikje van aardewerk gevonden (boring 6). Dit dateert uit de late middeleeuwen of nieuwe tijd. Omdat het fragment werd aangetroffen in de verstoorde laag boven het veen is de herkomst ervan onzeker, het kan van elders zijn aangevoerd bijvoorbeeld met keukenafval. Verder zijn geen eenduidige archeologische indicatoren of cultuurlagen waargenomen.

Figuur 5b. Meppel, De Schiphorst: boorpuntenkaart van *Locatie Parkeerplaats*. De genummerde punten geven de boringen weer. De rode punt representeert de boring waarin een gedeeltelijk intact podzolprofiel is waargenomen. De begrenzing van deze locatie is met een gele lijn aangegeven (RD-coördinaten: ZW: 211,311/522,781, ZO: 211,364/522,782, NO: 211,376/522,894, NW: 211,289/522,898). [naar Google Earth]

4. Conclusies en advies (KNA 3.1 VS07)

Plangebied De Schiphorst ligt binnen de bebouwde kom van Meppel en was ten tijde van het onderzoek grotendeels bebouwd en bestraat. Uit het plangebied en uit de directe omgeving zijn geen meldingen van archeologische vondsten of terreinen bekend. Vondsten uit de omgeving dateren uit het neolithicum, de bronstijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het gaat om enkele losse vondsten.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De resultaten van het veldwerk voldoen hier aan. In de meeste boringen bleek de bodem tot in de C-horizont te zijn verstoord. Tijdens het veldwerk zijn geen eenduidige archeologische indicatoren aangetroffen voor menselijke activiteiten in de steentijd, de metaaltijden of de middeleeuwen waargenomen.

Advies

Op basis van de bovenstaande resultaten concluderen wij dat de aanwezigheid van archeologisch grondsporen en archeologisch materiaal binnen plangebied De Schiphorst niet is uit te sluiten. Tijdens het veldwerk zijn hier echter geen bewijzen voor gevonden. De bodem is grotendeels verstoord. Beperkende of beschermende maatregelen zijn voor beide locaties van plangebied De Schiphorst dan ook niet wetenschappelijk te verdedigen. Archeologisch vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

Indien bij toekomstige graafwerkzaamheden onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en / of archeologische vondsten worden gedaan, dient hiervan direct melding te worden gemaakt bij de gemeente Meppel en de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen, 0592-305932 / 06-22662601, w.sanden@drentsplateau.nl.

Tabel 4. Meppel, De Schiphorst: overzicht van de vondsten die tijdens het veldwerk zijn gedaan.

Vondstnummer	Boring	Laag	Beschrijving	Datering
1	6	BV	hals van kruikje of kan van steengoed	late middeleeuwen - nieuwe tijd

Appendix I

Meppel, De Schiphorst Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP	romeinse tijd:	
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
neolithicum:		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
brons tijd:		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
brons tijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
brons tijd midden:	1.800 - 1.100 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
brons tijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
brons tijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
brons tijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 – heden

Appendix III

Meppel, De Schiphorst
Boorbeschrijvingen volgens
Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode